

Več samozavesti pri delu za obnovo!

Na naših širokih vaških sestankih in konferencah aktivistov OF, ki se sedaj vrše po vsem okrožju, je opaziti, da se pri nas še vse preveč zanašamo na pomoč od zunaj, na pomoč od države. Razumljiva je ta težnja in upravičeno pričakovanje, država je naša — država smo mi sami. Pobjitati pa moramo pri nas zanašanje na državno pomoč, ki mrtvi lastni pogum, iznajdljivost, voljo za borbo s težavami, na katere naletimo pri svojem delu. Z lastnimi močmi bomo z malo več okretnosti prebredli začetne težkoče.

Vkoreniniti moramo tako pri sebi kot pri množicah spoznanje, da so težave drugje še težje kot pri nas samih, v vsej naši državi. Vsa država je ostala po okupaciji eno samo pogorišče. Povsod so potrebe, povsod potrebni krediti. Kako naj reši država vse te probleme, če bomo od vseh strani samo zahtevali.

Prva skrb nekaterih izseljencev, ki so se vrnili iz internacije je, da pridejo na krajevni odbor z dolgimi spiski: Ko so me Nemci odgnali, sem pustil na svojem posestvu toliko in toliko glav živine, toliko pohištva, toliko pridelkov, sedaj mi pa to vrnite! — Kaj mu ne bomo odgovorili: hudo si prizadet in pomoči potreben, vendar — ali ti je to vzela naša država? S kakšno pravico torej nastopaš tako oblastno?

Vsekakor je pri nas potrebna večja zavest narodne solidarnosti, razgledanosti, ki vidi tudi težave vse Slovenije in vse Jugoslavije. Če bomo to vzgojili, bomo v naših zahtevah bolj skromni ter bomo mislili bolj na to, kaj lahko storimo z lastnimi močmi in sredstvi.

Trenutno je pri nas najbolj pereče denarno vprašanje. Naj bo govora o stavbni obnovi, o osnovanju zadrug, o potrebni nabavi tega ali onega — povsod naletiš na isti odgovor: Ni denarja — če ne bo kreditov od države, ne bo šlo.

Res je, da je denarja malo, toda: kamen do kamna palača. V Krškem na pr. so osnovali nabavljajočo zadrugo. Tudi tam so nekateri črnogledi takoj postavili vprašanje: odkod bomo pa vzeli kapital? Od države še vedno nismo dobili kreditov! Toda podjetni ljudje v Krškem so rešili problem takole: denar si bomo priskrbeli sami. Denar moramo dobiti z združnimi deleži. Vsak delež bo stal 100 din. Ljudem bo težka za denar, zato jim bomo pa omogočili, da plačajo delež v obrokih in še to; kdor denarja tudi v obrokih ne bo zmogel, ga bo plačal v pridelkih. In tako je bil denar tu, zadruga v Krškem je začela delovati, v kratkem bo začelo obratovati še več poslovalnic v vsem okraju. Ta primer naj služi za vzgled tudi drugim okrajem!

Vzemimo primer stavbne obnove. Komu ni znanih nešteto primerov vaške pomoči ob priliki raznih požarov, ko so pogorele cele vasi. Kje so bili tedaj krediti? S solidarnostjo kmetov so bile takrat premagane denarne težave (zbiralne akcije za pogorele, vaška samopomoč), eden je dal za deske, drugi delavca, vsa vas

Savinjski hmeljarji imajo novo zadrugo

Konec špekulacije v hmeljski trgovini

Hmeljarstvo je najvažnejša gospodarska panoga Savinjske doline, ki je imela še pred okupatorjevim opustošenjem naziv »dežela zelenega zlata«. Zato je razumljivo živo zanimanje slovenskih hmeljarjev za ustanovitev zadrug, ki bo preprečila verižništvo in špekulantstvo s hmeljem.

Kako velike važnosti bo za razvoj slovenskega hmeljarstva zadruga, je pokazal nedavno ustanovni občni zbor v Domu ljudske prosvete v Žalcu. Zborovanje jedo volitev vodil tov. France Hribar, član OOOOF, ki je obrazil pomen slovenskega, zlasti savinjskega hmeljarstva v našem narodnem gospodarstvu in naloge nove zadrug ter njenih članov.

Izčrpn referat tovarišev ing. Levstika, Vojka Nemca in Franca Hribarja so pokazali živo potrebo po enotni organizaciji naših hmeljarjev.

Delo pripravljalnega odbora

Poročilo pripravljalnega odbora je podal tov. Jošt. Poskrbljeno je za dobavo premoga za novo produkcijo hmelja. Doslej je zadruga prodala 500 stotov hmelja. Zaposila je za polovično voznino za obiralce in za potrebni kredit za obiranje hmelja. Treba bo premostiti mnogo težav, toda narodna oblast je obljubila vso pomoč. Po-

trebno je le, da se hmeljarji strnjeno oklenejo novoustanovljene zadrug.

Tov. ing. Cizej je nato prečital združna pravila, o katerih se je razvila živahna diskusija. Vsak združnik plača za 1000 sadežev delež 50 din, na vsakih nadaljnjih 1000 pa zopet po en delež. Določeno je trikratno jamstvo. Zdruga pravila se v toliko izpremenijo, da je za odklonitev sprejema v članstvo potrebna navedba razlogov.

Sledile so volitve v odbor, pri katerih so bili izvoljeni: predsednik Jošt Martin, Zalec, podpredsednik Turnšek Pongrac, Polzela, tajnik Cizej Mirko, Prekopa, blagajnik Karl Marinc, Sv. Pavel pri Preboldu, odborniki Četina Ivan, Spodnje Grušovlje, Sevčnikar Stanko, Velenje, Omladič Josip, Polče, Kočevar Karl, Zalec, Kožuh Josip, Škofja vas, Antloga Franc, Arja vas in Rakun Ivan, Šmartno ob Paki; nadzorni odbor Kuder Ludvik, Griže, Stopar Vinko, Velenje in Mašič Riko, Braslovče. Izvoljenih je bilo še 11 namestnikov upravnega in 3 nadzornega odbora.

Vodstvo občnega zbora je nato prevzel tov. Jošt, ki je predlagal, naj bi nova zadruga prevzela vso aktivo in pasivo stare Hmeljarske zadrug.

Ministra Narodne vlade Srbije in Zvezne vlade v Vestnovi tovarni

Na svojem povratku iz Ljubljane, kjer so se udeležili I. kongresa OF, so obiskali Vestnovo tovarno v Celju podpredsednik Narodne vlade Srbije, tov. Djuro Bošković, minister za pravosodje v Zvezni vladi, tov. Franc Frol in tov. dr. Maks Šnuderl, predsednik državne komisije za ugotavljanje zločinov, ki jih je kot predstavnica Okrajnega odbora OF Celje spremljala sekretarka tov. Lenka.

Tov. ing. Pompe, tehnični vodja tovarne in tov. Svetek, sekretar Strokovne zveze, sta prevzela vodstvo in jim razkazovala tehnične naprave v obratu, skladišče posode, posamezne delavnice, delavske kuhinje in upravne prostore.

V emajlirnici se je razvil med delavci in gosti pristrčen razgovor. Tov. podpredsednik je pohvalil vzorni red in disciplino v tovarni in pozval sindikalno organizacijo, naj vstavi vse svoje moči, da doseže kvantitativna in kvalitativna produkcija svoj višek, delavci pa naj si postavijo za geslo besede tov. maršala Tita: »Strokovne zveze so pljuča naroda.« Nato je tov.

podpredsednik pripovedoval o svojem bivanju v Rusiji. Ruski delavci so z navdušenjem sprejemali osvobodilne borbe jugoslovanskih partizanov. Naša velika zaveznica ima pripravljeno zalogo hrane in sirovin za Jugoslavijo, ki bo takoj dostavljena, ko se uredi prometne zveze.

Tov. Svetek in tov. ing. Pompe sta poročala o poizkusih delavstva, da nadomesti pomanjkajoče sirovine s starimi neuporabljenimi kemikalijami. Predelavec tov. Leben in tov. ing. Belič sta dosegla že lepe uspehe pri predelavi teh nadomestkov. V času od kapitulacije Hitlerjeve Nemčije do današnjega dne se je dvignila produkcija emajlirane posode za 150 odstotkov.

Pri tem obisku so si gostje iz Beograda ustvarili lepo sliko o udarniškem delu slovenskih delavcev, ki z lastno iniciativo gradijo podlago svoji bodočnosti. Po vsej Jugoslaviji se danes dviga iz znoja delovnega človeka trdna življenjska baza bodočim pokolenjem.

je zgrabila za skupno delo in v kratkem je bila vas postavljena. Za prvo silo so imeli vsi streho nad glavo.

V brežiškem okraju na primer imamo veliko gozdov. Večina teh gozdov je narodna imovina in stoji ljudstvu na razpolago. V Slavoniji in Vojvodini je velika potreba za lesom na eni strani, pa veliko žita na drugi. Torej poskušajmo zamenjati. Brežiški kraj je začel: za en vagon lesa bo dobil vagon pšenice. Težake in voznike pa bodo prispevali vsi kraji. Tako odstranjujemo težave eno za drugo brez pomoči države, ki je že tako obremenjena na vseh straneh.

Razmišljajmo torej odslej bolj na to, kako bomo z lastnimi močmi in sredstvi kos vsem nalogam. V to smer bomo odslej vložili vse prizadevanje, namesto da bi kot doslej pošiljali na vse strani statistično podprte vloge in kmalu bomo dosegli lepe uspehe na polju obnove. Hkrati pa se bomo še tesneje združili v skupnem obvladanju naših težav, dvignili bomo zavest skupnosti in samozavest ljudstva, ki bo brez včasih nemožne pomoči od zgoraj, pač pa iz svojih lastnih sil, na udarniški način in s pomočjo mladine našlo iz današnjih neoprilih pot do rešitve.

Stara zadruga ima okoli 300.000 din aktiva. Novi zadrugi se je prav tako priključilo tudi nekdanje Hmeljarsko društvo, ki je tudi aktivno.

Občni zbor je sklenil, da se sme zadruga v primeru potrebe zadolžiti do zneska 10 milijonov din.

O prodaji hmelja

je poročal tov. Jošt, ki je naglasil, da so sedaj pri tem še težkoče, vendar pa se bo v bližnji bodočnosti položaj izboljšal. Cena doslej prodanega hmelja, naloženega na ladjo, je bila 100 din za kilogram. Zaradi socialne pravičnosti naj bi se količina doslej prodanega hmelja razdelila na vse proizvedente tako, da bo imel vsak hmeljar nekaj prodanega blaga.

Osnovna cena hmelja

se sedaj še ne da točno izračunati. Zanimiva so bila izvajanja tov. ing. Cizeja, ki je trdil, da je osnovna cena za star hmelj cca 22 din (pridelovalni stroški), k čemer se prišteje še 50 odst., tako da znaša cena okoli 31 din. Pri izračunavanju osnovne cene se smejo zaračunati samo stvarni stroški. Nato je skupščina sklenila, da bo zadruga s pomočjo strokovnjakov sporazumno s hmeljarji določila pridelovalne stroške hmelja, ki bodo tudi objavljeni.

Pri Hmeljarski zadrugi so bili ustanovljeni trgovinski, pridelovalni in statistični odsek. Vsak ima svoj poslovnik, iz katerega posnemamo naslednja važna dejstva:

Izvlački iz poslovnika

Hmelj se kvalificira v I., II., III. in IV. vrsto, manjvredni hmelj se prevzame samo v primeru potrebe. Posamezne vrste se določajo na podlagi vzorcev vsega okoliša. Vsak kraj pripelje svoj pridelek po možnosti strnjeno. V primeru spora določita zadruga in hmeljar vsak svojega zastopnika v razsodišče, kot tretji nepristranski razsodnik pa fungira hmeljarski referent oz. njegov namestnik dotičnega okraja ali okrožja. To razsodišče je končno veljavno. Kot osnova za določanje cen hmelja služijo pridelovalni stroški in zaslužek. Hmelj se plačuje po možnosti polovica pri prevzemu, ostanek pa takoj, ko je zato potrebni denar na razpolago.

Pridelovalni odsek vodi in kontrolira pridelovanje hmelja, skrbi za dobavo najmodernejših strojev, nabavlja in preizkuša različna škropiva in vodi obrambo proti škodljivcem na hmelju. Ta odsek skrbi tudi za obiranje.

Vsak hmeljar mora do 30. aprila javiti statističnemu odseku zadrug število sadežev. Ta odsek bo priredil tečaje, predavanja, razstave in tekmovanja. Vodil bo tudi statistiko o pridelovanju in prodaji hmelja.

Izravnalni fond

Hmeljarska zadruga bo regulirala cene hmelja. V dobrih letih bo zbirala sredstva v izravnalni fond, iz katerega bo v slabih letih črpala sredstva za izravnavo cen in za podpore v primeru potrebe. Neosnovane so govoriče, ki se širijo po Sv. Pavlu pri Preboldu, da hmelj letnika 1944 ne bo plačan, kajti zadruga bo plačala ves hmelj, ki bo prodan.

(Nadaljevanje na drugi strani.)

Tedenske politične vesti

Volitve v Angliji. London, 26. julija. V četrtek je londonski radio objavil prve rezultate volitev v angleško Spodnjo zbornico, ki pa so že odločilni za izid. Večino glasov je prejela laburistična stranka, na drugem mestu je konservativna. Prvič v angleški zgodovini se je zgodilo, da je izšla laburistična stranka pri volitvah v parlament kot zmagovalka. Kot novi premier je bil izvoljen Clement Attlee, vodja laburistične stranke.

AVNOJ bo razširjen s 120 novimi poslanci. Beograd, 22. julija. (Tanjug.) Po obvestilih, ki jih je dobil sotrudnik »Politike«, bo AVNOJ razširjen s 120 novimi poslanci. Narodno predstavništvo Jugoslavije bo tako delno dopolnjeno s poslanci starega parlamenta, ki je bil izvoljen 11. decembra 1938, delno pa s predstavniki raznih političnih strank in skupin, ki doslej niso bile zadostno zastopane v Protifašističnem svetu narodne osvoboditve Jugoslavije.

Balkansko vprašanje na konferenci. London, 23. julija. (BBC.) Razgovori »velikih treh« v Potsdamu uspešno napredujejo. Temeljito je bilo obravnavano vprašanje bodočega ravnanja z Nemčijo. Strokovnjaki glede reparacij igrajo veliko vlogo pri razgovorih. Prav tako so obravnavali tudi položaj na Balkanu. Pričakuje se, da bo konferenca trajala največ še en teden.

Stavka v Trstu zavzema ogromen obseg. Beograd, 20. julija. (Tanjug.) Po vesteh iz Trsta je zavzela stavka ogromen obseg. V stavko so stopili vsi delavci, nameščenci in trgovci, skratka vsi sloji tržaškega prebivalstva. Stavki tržaških delavcev in meščanov se je pridružilo tudi delavstvo ostalih mest Slovenskega Primorja z druge strani razmejitvene črte.

Primorski kmetje protestirajo. Beograd, 19. julija. (Tanjug.) Prebivalstvo mnogih vasi v Slovenskem Primorju je poslalo angloameriški vojni upravi, predsedniku Trumanu, generalisimu Stalinu, maršalu Aleksandru in narodni vladi Slovenije resolucijo, v kateri protestira zaradi kršenja demokratičnih pravic, ukinitve Narodne milice in narodnih sodišč od strani angloameriških vojnih oblasti v Trstu in Slovenskem Primorju.

Spomenica »Velikim trem«. New York, 23. julija. (Tass.) V zadnjih tednih so imele številne ameriško-makedonske organizacije v Združenih državah protestna zborovanja proti aktivnosti grških fašistov v balkanskih državah. Na zborovanjih so postavili zahteve, da se mora narediti konec terorističnemu gospodarjenju atenske vlade.

Redni sestanki v Potsdamu. Berlin, 20. julija. (Tanjug.) V Potsdamu je bilo izdano naslednje uradno poročilo: Generalisim Stalin, predsednik Churchill in predsednik Truman se redno sestajajo. Trije zunanji ministri: Molotov, Byrnes in Eden pripravljajo dnevni red vsak dan ob enajsti uri dopoldne. Prvi seji ministrov za zunanje zadeve je predsedoval Byrnes.

Divljanje fašistov v Egejski Makedoniji. Beograd, 18. julija. (Tanjug.) V

Kavadaru je bil velik miting, ki se ga je udeležilo preko 3000 meščanov in kmetov iz bližnjih vasi. Na mitingu je govoril predsednik narodne skupščine Makedonije, ki je med ostalim dejal: Prihajam k vam z nalogo, da pomagamo našim bratom beguncem iz Egejske Makedonije. Vojna v Evropi je zaključena, nemški fašizem je uničen, toda njegovi ostanki vršijo zverinstvo nad slovanskim prebivalstvom v Egejski Makedoniji. Vsak dan prihajajo k nam naši bratje, ki bežijo pred strašnim nasiljem. 20.000 starcev, žena in otrok je pribežalo k nam, svobodnim bratom. To vemo, toda ne vemo še, koliko naših bratov je ubitih, zaprtih in interniranih. Grški imperialisti hočejo iztrebiti makedonsko prebivalstvo v Egejski Makedoniji. Toda mi ne bomo dopustili, da se teptajo pravice naših bratov, ne bomo dovolili, da se izvrši nepravilen plebiscit.

Zahteve po umiku tujih čet iz Arabije. Beirut, 19. julija. (Tanjug.) Dopisnik AFP poroča: »Nikogar ni, ki ne bi odobral zahteve Egipta za umik angleških čet iz Egipta in drugih dežel«, piše libanonski list »Realt« v zvezi s poročili iz Kaira, da bo egiptska vlada zahtevala umik angleških čet iz Egipta. Isti list pravi dalje: »Zahtevo po umiku čet iz Egipta, Iraka in drugih arabskih dežel služimo svoji lastni stvari in interesom naših sosedov. Umik francoskih čet z našega ozemlja ne bi predstavljal za nas nobene resnične koristi vse dotlej, dokler angleške čete ostanejo v naši bližini.«

Francoski mahinacije. Moskva, 23. julija. (Ass.Pr.) O zadnjih dogodkih na Španskem je govoril v radiu komentator Jermasev, ki je dejal med drugim: »Franco je nadaljevanje temnih sil v Evropi. Jasno je, da se je izvršila zadnja izmenjava kulis — izmenjava etikete iz »diktatorstva« v »monarhijo« — na pobudo prav temnih sil. Falanga bo ostala podlaga monarhije in Francova reforma se spremeni v monarhičen figov list, da pokrije z njim njegovo fašistično nedostojnost. Ko vstaja špansko ljudstvo za obnovo republike in obnovo demokracije, si poskuša tolpa fašistov nadeti slavnostno obleko monarhije, da bi spravila špansko vprašanje z dnevnega reda. Vendar eno je gotovo: kakršnokoli obleko naj si Franco nadene, bistva svojega režima ne bo spremenil.«

Amerikanci aretirali 800.000 Nemcev. New York, 23. julija. Ameriška agencija poroča iz Frankfurta ob Maini, da je pol milijona ameriških vojakov izvršilo veliko racijo na ameriškem zasedbenem področju Nemčije. Nad 800.000 ljudi je bilo zaprtih in vsaka hiša je bila preiskana. Čete so odkrile ogromne množine pušk, municije, uniform, zalog živil in bencina ter motornih vozil.

Belgijski parlament proti kralju Leopoldu. Bruselj, 17. julija. (Reuter.) Belgijska zbornica je popoldne sprejela načrt zakona, ki določa, da naj kralj Leopold toliko časa ne prevzame svojih ustavnih funkcij, dokler se oba doma

Ob zaključku je tov. Nemeč Vojko govoril o združništvu in njega moči ter o koristih združništva, katere bo užival tako poedinec kakor narodna celota. Poudaril je, da je z ustanovitvijo nove Hmeljarske za druge odpadel zadnji sum, da bi imeli hmeljarji še kar koli skupnega s staro zadrugo, ki je bila vse prej kakor pa zaščitnica interesov naših hmeljarjev.

V znak solidarnosti so slovenski hmeljarji poslali tržaškemu ljudstvu s svojega občnega zbora resolucijo in pozdrave.

ne bosta spet izrekla, da more zopet vladati. Za predlog je glasovalo 98, proti 6 poslancev, dočim se je 32 poslancev vzdržalo glasovanja.

Protest republikancev pri grški vladi. Atene, 20. julija. (Tanjug.) Po poročilih »United Pressa« so republikanski vodje vložili protest pri grški vladi, v katerem izjavljajo, da v Grčiji ni demokratične svobode in da ne bodo sodelovali pri volitvah, če se svoboda ponovno ne vzpostavi.

Baski proti Francovemu režimu. London, 19. julija. (Un. Press.) Ob devetletnici napada generala Franca na špansko republikansko vlado je Lizaso, londonski zastopnik baskijske vlade, ki živi v izgnanstvu, izdal izjavo, v kateri pravi: »To je žalitev vse človeške morale, da je general Franco ob devetletnici izdajalskega napada na demokratične ustanove španske republike še na oblasti.«

Tangersko vprašanje ne pride na dnevni red. Pariz, 18. julija. (AFP.) Po poročilih, ki so prispela iz Berlina, tangersko vprašanje ne bo na dnevnem redu potsdamske konference in je do-

Več zdrave ljudske kritike

V Radečah je bilo do sedaj precej mrtvo. Kočevarje in druge nemške priseljence smo že kmalu po osvoboditvi izselili iz naše slovenske zemlje, Slovencev pa je od nemške izselitve ostalo prav malo. Sedaj se vračajo. Po cesti škripljejo vozovi s prtljago, ob njih stopajo oni, izmučeni in postarani. Domov, domov! Skozi štiri leta je bila to njihova želja, sedaj se jim je uresničila, zopet stopajo po ljubi slovenski zemlji. Resni so njihovi obrazi, zavedajo se, da bližnja bodočnost ne bo cvetoča. Ogromno obnovitveno delo stoji pred njimi, obnova njihovih polj, travnikov, sadovnjakov in vinogradov, obnova njihovih domov in gospodarskih poslopij. Zob časa in vojno razdejanje je napravilo neprecenljivo škodo. Treba bo začeti znova — zaenkrat brez vsakršnih sredstev. Zavedati se je treba, da bomo mogli le z naporom skupnih moči prebroditi začete težave. Marsikdo, ki so ga Nemci pustili na svojem domu, si je za časa okupacije, zlasti pa še ob razsulu okupatorjeve vojske, pridobil toliko najrazličnejšega premoženja, da bi mogel danes občutno pripomoči k skupni stvari obnove izseljenih domov. Sicer bi bila dolžnost teh, da bi ves vojni plen že predali našim ljudskim oblastem in je žalostno, da mora Narodna milica marsikje to skupno narodno lastnino izročiti v prave roke.

Nekateri gledajo v sedanji ljudski oblasti — kot nekdanj v Jugoslaviji — še vedno nekega predpostavljene nasprotnika, s katerim je treba voditi borbo in od njega izvleči čim več osebnih koristi. Res je, da so OF odbori v Radečah, Vrhovem, Zidanem mostu, Loki in Bregu še mladi, da so marsikateri odborniki še ljudje starega kova, ki niso šli skozi borbo in ki še ne razumejo popolnoma ljudske demokracije ter na ta način zagreše marsikatero napako. Dolžnost ljudstva bi bila, da te odbore strogo nadzoruje in vsako njihovo napako na večjih sestankih javno kritizira.

Čudim se pa, da je prebivalstvo v Radečah dopustilo, da sta bili nastavljeni dve pisarniški moči na mestnem odboru OF, ki sta hodili z Nemci in še vedaj pošiljali svojima »trpečima ljubčkoma« v delovnem taborišču zavitke z darili. Prav tako so prebivalci Zidanega mosta mirno prenašali, da je krajevni odbornik pobiral izjave, ki naj bi preprečile izselitev dveh nemških pritepenecv (šefa kurilnice v Zidanem mostu in župana, ki sta bila oba celo pri NSDAP!), češ, da nista nikomur

bila francoska vlada zagotovila, da o teh vprašanjih ne bodo razpravljali v njeni odsotnosti.

Zopet je en poljski general zapustil London. London, 20. julija. (Ass. Press.) Poljski general Gustav Paszkiewicz iz štaba poljskega korpusa v Britaniji je z ukazom »predsednik« Raczkiewicza odpuščen iz vojske, ker je izjavil, da prizna kot edino oblast varšavsko vlado narodne enotnosti.

Bolgarija priznala poljsko vlado. Zofija, 20. julija. Bolgarska poročevalna agencija poroča, da je bolgarska vlada priznala poljsko vlado narodne enotnosti. Po svojem zastopniku v Moskvi je izrazila željo po vzpostavitvi diplomatskih odnosov s Poljsko.

Razprava proti Petainu. Pariz, 23. julija. (AFP.) Danes se je začela v justični palači razprava proti 89 letnemu Petainu, maršalu Francije, ki je obtožen zarote proti državi in sodelovanja s sovražnikom. Po prečitaniu obtožnice je Petain izjavil, da ne bo odgovoril na nobeno vprašanje, ker sodišče ni pristojno. Sodni naj ga senat, ki ga predvideva ustava iz leta 1885. Njegovo zahtevo je sodišče zavrnilo.

storila nič žalega in baje некоč dala nekaj mark za OF. Kakor na eni strani nekateri železničarji v Zidanem mostu skušajo sedaj svoja osebna sovražstva obračunavati pred sodišči narodne časti, tako na drugi strani prebivalstvo v Loki ne postavi pred vojno sodišče Simončiča Alojza, ki je že v letu 1941 stopil v službo okupatorja, preganjal ljudi z domov in kazal nemški policiji hiše, ki so prišle v poštev za izselitev. Sodeloval je nato v Landwachi in se sedaj okoristil z velikim vojnim plenom. Vse to je javna tajnost in izgleda, kot bi se ljudje bali zamere, kajti Simončič je bil nekdanj ugleden mož...

Zavedno prebivalstvo v Vrhovem gleda z nezaupanjem na svojega sekretarja, ki se je ves čas potikal po službah v Nemčiji, se sedaj hitro vrnil v OF in se baje pohvalil: »Dobro, da nisem šel k Narodni milici, kajti najbrž bo razpuščena, v OF mi pa le ostane funkcija!« Da, ta nesrečna funkcija! Najbrž si jo predstavlja še kot nekdanje županstvo. Prav tako slišiš godrnjaje na Bregu, kjer je bilo veliko gospodarjev, ki so res požrtvovalno podpirali naše partizanske borbe in imajo danes za sekretarja človeka, ki je bil vseskozi v švabski službi na železnici in je našel napram partizanom, ki so ga prišli mobilizirati, vse mogoče izgovore boleznih, tujeja državljanstva itd. ter milo prosil, naj se usmilijo njegove žene in otroka, ki bosta ostala sama.

Vse to naše ljudstvo ve, tudi po tihem kritizira. Zakaj noče vedeti, da ima sedaj oblast v svojih rokah in da bo urejeno le tako, kot bo samo hotelo? Najbrž smo bili predlogo sužnji in se je težko otresti stare miselnosti. Bližajo se volitve — demokratične, tajne volitve. Novi ljudje bodo pritegnjeni k oblasti, kajti iz nemških taborišč se vračajo naši izseljenci. Na zadnjem političnem zborovanju v Radečah dne 22. t. m. je bilo opaziti med zborovalci že precejšnjo razgibanost. Volitve bodo v tem delu Posavja vsekakor mnogo doprinesle k utrditvi ljudske oblasti.

Skupno delo strokovnih organizacij, vseh masovnih organizacij in naših narodno osvobodilnih odborov pri reševanju dnevnih problemov bo dalo možnost, da vključimo čim več sredstev in živih sil v korist tiste naloge, ki je pred nami, to je ustvaritev dejanske resnične sreče delovnega ljudstva nove Jugoslavije.

(Vida Tomšičeva)

Celjska gimnazija v duhu novega časa

V četrtek dopoldne je bila v okusno okrašenih telovadnici otvoritvena proslava celjske gimnazije z bogatim sporedom. Potek proslave je pokazal, da se ljudstvo v polni meri zaveda demokratične miselnosti na kulturno-prosvetnem polju, kajti med udeleženci smo opazili mnogo ljudi iz vrst delavskega in kmetskega ljudstva, kateremu je bil v predaprilski dobi dom prosvete domala zaprt.

Proslava se je pričela s himno »Najprej zastava slave«, ki jo je odigral dijaški orkester. Nato je gimnazijski ravnatelj prof. Bračko pozdravil vse navzoče, posebej pa zastopnika vojske podpolkovnika 23. srbske udarne divizije Vaso Popovića, zastopnike celjskega okrožja ZSM, predstavnike ostalih celjskih šol in starše, nakar je v vznešenem govoru orisal pomen šole v novi dobi in mladinskega dela. Poudaril je, da ima celjska gimnazija staro slavno tradicijo, ki ni dala v preteklosti samo mnogo odličnih in pomembnih mož, marveč je iz nje izšlo v štiriletni narodno osvobodilni borbi tudi mnogo junaških borcev in političnih delavcev, da omenimo samo partizanskega pesnika Kajuha in narodnega heroja Ivo Ribarja-Lole. Njegov govor so prekinjali navdušeni vzkliki slavni jugoslovanski vojski, Rdeči armadi, maršalu Titu, generalisimu Stalinu in bratskemu sovjetskemu narodu.

Val prekipajočega navdušenja je zajel dvorano, ko je za govorniškimi pult stopil podpolkovnik Vasa Popović, ki je izročil dijaštvu pozdrave 23. srbske udarne divizije, to je tiste, ki se je junaško borila od Timoka in Donave pa vse do Drave in Soče. V svojem izvajanju je tov. podpolkovnik poudarjal, da je naša politika mi-

roljubna, da pa ne bo nikoli dopustila kratiti čast, neodvisnost in svobodo jugoslovanskih narodov. Nikoli ne bomo pozabili bratov onkraj tako zvane demarkacijske črte, kakor ne moremo pozabiti kosti 1.700.000 najboljših sinov osvobodjene Jugoslavije, ki so žrtvovali svoja življenja lepši bodočnosti. Bratstvo in edinstvo na znotraj in slavni zavezniki z generalisimom Stalinom na čelu pa so nam najboljše jamstvo, da bomo našo svobodo ohranili in okrepili za vse čase. (Vzkliki in odobravanje.) Ob zaključku je pozval mladino k udarniški delu za obnovo in učenju ter ji želel pri tem najlepših uspehov.

Sledil je govor zastopnika OOOF Celje tov. Polha, ki je obravnaval nove naloge demokratičnega šolstva in poudaril, da moramo tudi na kulturno-prosvetnem polju doseči popolno demokracijo. Iz naše mladine hočemo zgraditi nove pionirje našega javnega življenja, da bomo dosegli kulturno stopnjo bratskega sovjetskega naroda.

V imenu okrožnega odbora ZSM je spregovorila tov. Slavka, članica Okrožnega odbora ZSM, ki je poudarila, da mora imeti dostop v šole tudi delavska in kmetska mladina in da se ne smejo ponoviti šolske metode iz predaprilske Jugoslavije. Dijaki novega kova ne smejo več poznati »zabušanstva«, »špricanja« in »biflanja«, pač pa udarništvu pri delu in učenju.

Sledile so deklamacije, pevske in glasbene točke, nakar so bile z velikim odobravanjem sprejete pozdravne brzovjavke maršalu Titu, Glavnemu srednješolskemu odboru Slovenije in slovenskemu prosvetnemu ministru tov. Ferdu Kozaku.

Ljubljanska mladina ujamniško pomaga pri obnovi Posavja

Danes je deset dni, odkar smo prišli v Brežice. Če pogledamo nazaj, lahko vidimo, da imamo močno voljo, dobro voljo, da se v polni meri zavedamo, vsaj večina, zakaj smo prispeli sem. Ne zato, da bi se zabavali, in tudi ne zato, da bi delali kakor stroji, ki pač morajo delati, ker o tem odloča neka višja sila. Ne! Prišli smo sem zato, da v delu še globlje spoznamo smisel človeka, posebno današnjega človeka, ki stoji v ospredju pri obnovi domovine. In če bomo znali v pravem smislu prijeti za delo, tedaj bomo prišli domov borbeni in zavedni, požrtvovalni in aktivni, kar vsi, ki so ostali doma, pričakujejo od nas. Premagali smo težave, ki so se nam stavile prve dni: vprašanje hrane, vročina, žeja, naporno delo, ki ga kot mestni človek nisi vajen.

Toda nismo klonili, kot pravi borci smo šli preko prvih težkih dni prav vsi — odpadnik ni bil nihče. Tudi v bodoče naj ne bo med nami mladina, ki bi klonil, ki bi se kot derzterter vrnil domov. Pri našem delu pa naj nas vodi in krepi neomajna vera v naše poslanstvo, v poslanstvo borcev pri obnovi domovine. Vzemimo za zgled sovjetsko mladino. Vsak mladi ruski človek, vsak mladi komsomolec je stal v ospredju petlekt, torej herojskega boja človeka za gospodarsko kulturni podvig domovine. Brezprimerna so bila junaštva, iznajdljivost in požrtvovalnost, ko je nastajal Dnjeprostroj, ko so nastajale železnice in tovarne. Ruski človek je vse to zmožel, ker se je zavedal odgovornosti pred državo, ki jo je smatral za svojo last.

Tudi mi se v polni meri zavedamo, da so našo državo gradili partizani, dograditi pa si jo moramo sami. Mi moramo in hočemo imeti močno in neodvisno, pravično in bratsko Jugoslavijo, ki nam je porok za srečnejše življenje. Zpomnimo pa si: srečno prihodnost si bomo ustvarili sami.

In danes si kujemo srečno bodočnost. Ko smo prišli v Brežice, so bile njive prekrite s pepelom, nepokošeni so bili travniki, pšenica je čakala, vinska trta je ležala po tleh. Komaj teden dni je minulo in že so polja opleta, pšenica zmleta, seno pospravljeno, vinska trta raste lepo.

Do danes smo prevezali 19.200 snopov pšenice, 44.961 sadik, 20 voz pšenice zmlatili in pospravili v shrambe, 25700 m² poželi in pokosili, 38.300 m² opleli in okopali.

Delali smo natančno in vestno, kajti polovičarstvo je nevredno mladih udarnikov. Kaj koristi, če je v dveh urah opleta njiva površno in če misliš, koliko si naredil. Pri tem pa niti ne po-

Spodnja Savinjska dolina v znamenju obnove

Industrija v žalskem okraju je že skoraj popolnoma normalizirana. Dočim je znašala produkcija zabukovskega rudnika tik pred osvoboditvijo le 8 ton dnevno, znaša danes že 50 do 60 ton, čeprav je zaposlenih le 70 rudarjev.

Prebivalstvo sodeluje z veliko vnemo tudi pri izgradnji političnega, prosvetnega in kulturnega življenja. V Žalcu je bil nedavno upravno-politični tečaj, ki je zelo dobro uspel. Volilna kampanja je v polnem teku in poteki sestankov kažejo, da ljudstvo pravilno pojmuje namen in pomen volitev ter izgradnjo narodne oblasti. V vseh krajih se vršijo masovni sestanki, na katerih razpravljajo o bližnjih volitvah, volijo volilne komisije in obravnavajo važna politično gospodarska vprašanja. Prebivalstvo posveča veliko pažnjo razkrinkavanju in izločevanju narodnih izdajalcev in špekulantov, kar dokazuje večdnevno zasedanje ljudskega sodišča v Žalcu.

Tudi na kulturnem polju prebivalstvo udarniško sodeluje. Te dni je bila v Žalcu ustanovljena ljudska knjižnica in čitalnica. Solska deca in učiteljstvo je sodelovalo pri zbiranju slovenskega čtiva. Nabrali so okoli 600 knjig. V ljudsko knjižnico je prišla tudi celotna

misliš, da bo njiva po prvem dežju vsa zelena. Kakor polagamo važnost na delo samo, tako seveda tudi na ure, saj imamo v teh kratkih dneh 6436 delovnih ur, od tega celo 1126 udarniških ur. Tega rezultata smo pač zelo veseli. Da naše delo ni bilo slabo, lahko vidimo iz obrazov in besed kmetov. Navdušeni se čudijo, koliko zmore mestna mladina. Svojo hvaležnost izkažejo na ta način, da pridnim mladincem radi dajejo kruh, mošt in sadje.

Okrajni odbor Brežice nam gre v vsakem oziru na roko in zelo upošteva našo delovno brigado. Dobivamo povabila na javne razprave, kongrese in konference, prosijo nas za članke za njihov Stenčas.

Tudi brigadni štab nam je izrazil priznanje. Toda sedaj ne bomo počivali na lavorikah, temveč se bomo še z večjo vnemo lotili dela, saj vemo, da se bomo ravno pri delu vzgojili in dogradili v vredne sinove svoje domovine.

Zbirka bivšega Sokolskega doma. Tudi po ostalih krajih mladina pridno zbira knjige, tako da bodo kmalu povsod ustanovljene lastne knjižnice.

Žene Spodnje Savinjske doline so se dobro izkazale pri tednu Rdečega križa v Žalcu. Za naše ranjence in za siromašno prebivalstvo so zbrale mnogo živeža, obleke in perila. Zbranih je bilo 19.300 din, od česar so izdali 14.880 din za podpore in prosvetnemu odseku.

Zadrudna misel se je v Spodnji Savinjski dolini močno zasedrila. Vse-povsod ustanavljajo zadruge in podružnice.

Preteklo nedeljo je bil v Domu ljudske prosvete v Žalcu ustanovni občni zbor Nabavljalne in prodajne zadruge za okraj Žalec. Za predsednika je bil izvoljen tov. Zajc. Sedež zadruge je v Žalcu, pristopilo pa je že 9 podružnic v okraju.

Ceste v Spodnji Savinjski dolini so sedaj v znamenju hmelja, kajti od jutra do večera dovažajo vozniki iz vseh strani težko naložene voze hmelja v žalsko hmeljarno. Ne bo dolgo, ko bodo tudi hmeljska polja oživila. Pesem veselih obiravcev bo donela po lepi dolini in bodrila k še intenzivnejšemu delu na področju hmeljarstva.

Zbirna baza za repatriirance

Doslej je Zbirna baza za repatriirance v Celju registrirala 1964 oseb. Upoštevati je treba, da od 5. julija dalje ne registrirajo več oseb, ki spadajo pod notranjo repatriacijo (izseljenci iz drugih federalnih enot Jugoslavije ter iz bivše Ljubljanske province). Kljub temu pa bo Zbirna baza še nadalje tudi tem repatriirancem nudila pomoč z začasnim prenočiščem, hrano, prevozom prtljage (pohištva) in s podporami v blagu in denarju.

Do konca junija je Zbirna baza v Celju zbrala 11.419.50 RM prostovoljnih prispevkov, v juliju pa 2.144 din. Od tega so na podporah izdali 1.850 din. Uredili so tudi prenočišča, kuhinje in dom za repatriirance, katerega je okupatorjeva vojska zapustila v popolnoma nerabnem stanju.

Baza je doslej izvršila 210 prevozov prtljage in pohištva. Ker so povratniki v mnogih primerih nujno potrebni obleke, perila in obutve, so zlasti RK, krajevni odbori AFŽ in ZMS ter posamezniki zbirali pri dobrotnikih in nabrali nad 370 kosov različnega perila, obleke in obutve.

Ob priliki zamenjave denarja je Zbirna baza za repatriacijo izposlovala zamenjavo 28.882.000 Kun, ki so jih prinesli s seboj naši povratniki iz Hrvaške. Skušala pa bo še izposlovati nadaljno zamenjavo hrvatskega denarja tistim povratnikom, ki so bili v času zamenjave na potovanju. Enako tudi zamenjavo RM za povratnike, ki so se med zamenjavo vračali iz Nemčije.

Navedena dejstva dokazujejo nesebično delo Zbirne baze za repatriirance v Celju. Tisoči ljudi so dobili ob vrnitvi v domovino prvo uteho od Zbirne baze in morda tudi prve trdne temelje za bodoče srečnejše življenje, saj so poleg materialne podpore prejeli tudi mnogo koristnih navodil in nasvetov.

Internirancem, ki so se vrnili

Rdeči križ Slovenije, informacijski odsek, Ljubljana, Marijin trg 5, prosi vse internirance, ki so se vrnili, da mu sporočijo imena onih tovarišev, ki so še ostali iz katerih koli razlogov izven domovine ali so umrli v taboriščih. S tem boste olajšali informacije svojcem.

Kaj je novega?

Svečana otvoritev razstave balkanske mladine. Beograd, 20. julija. Danes se je izvršila v okviru prvega kongresa protifašistične mladine Balkana v poslopiju pravne fakultete v Beogradu svečana otvoritev razstave balkanske mladine. Svečani otvoritvi razstave so prisostvovali poleg velikega števila delegatov mladine vseh balkanskih narodov tudi člani narodne vlade Srbije s podpredsednikom tov. Djurom Boškovićem na čelu, člani generalnega štaba Jugoslovanske armade z načelnikom Arsom Jovanovićem in veliko število predstavnikov kulturnih ustanov.

V Beogradu odprli prvi ljudski »Magazin«. Beograd, 17. julija. (Tanjug.) Danes so v Beogradu svečano odprli prvi ljudski »Magazin«. Na svečani otvoritvi je minister za trgovino in oskrbo Zvezne vlade ing. Nikola Petrović pojasnil vlogo in pomen ljudskih magazinov za pravilno oskrbovanje širokih ljudskih slojev z življenjskimi potrebščinami. Ljudski magazini bodo z domačimi in tujimi proizvodi oskrbovali mestna in kmečka družinska gospodarstva s pohištvom, šivalnimi stroji in ostalimi domačimi potrebščinami.

Nove pošiljke UNRRA-e. Beograd, 19. julija. (Tanjug.) V tržaško luko sta prispeli 16. t. m. jugoslovanski ladji »Sreča« in »Timok« s tovorom UNRRA-e za Jugoslavijo.

Odposlanstvo britanskih sindikatov v ZSSR. Moskva, 18. julija. (Tass.) Zastopstvo britanske železarske in jeklarske sindikalne zveze, ki je prispelo v Moskvo na povabilo Osrednjega odbora istoimenske sovjetske sindikalne zveze, je obiskalo tovarno »Elektrojeklo«.

Tovarno je podaril državi. Zagrebški tovarnar Markulin je daroval državi svojo tovarno za izdelavo naprav za ogrevanje z zrakom in hladilno centro-termo kakor tudi livarno.

Počitniške kolonije za otroke. Ministrstvo za socialno politiko, oddelek za zaščito mater, otrok in mladine, je za to poletje organiziralo že več počitniških kolonij za slabotne in okrevanja potrebne otroke. Počitniška kolonija v Ponikvah na Dolenjskem šteje 65 otrok, druga je v Planici, kjer je 100 otrok iz drugih federalnih edinic. V najkrajšem času bodo šli otroci na Bled, v Bohinj in v Portorose, kjer se bodo ob dobri hrani in na svežem zraku okrepčali in si opomogli.

Razstava partizanskih likovnih umetnikov. Ljubljana, 21. julija. Danes, v nedeljo ob pol 11 je bila v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani otvoritev razstave slovenskih umetnikov-partizanov. Razstavo je priredil Slovenski umetniški klub in bo odprta do 19. avgusta 1945. Razstavljalo bo 18 umetnikov-partizanov.

Popravljen je največji most na progi ZZagreb-Beograd. Most čez reko Čazmo na progi Beograd-Zagreb, ki je največji vseh porušeni mostov na tej progi in je 80 m dolg, je bil vzpostavljen za promet v rekordnem času 19 dni. Za popravilo je bilo prvotno predvidenih 26 dni, delavcem pa se je posrečilo delo dovršiti 7 dni poprej.

Naše trgovinsko odposlanstvo v Trstu. Ze 26. junija sta prispela v Trst predstavnika jugoslovanskega trgovinskega odposlanstva Božidar Božović in Jasa Albana s pooblastilom naše vlade, da organizirata prevzem in odpošiljanje blaga, ki ga pošilja UNRRA Jugoslaviji preko Trsta.

Obletnica XV. udarne divizije. Dne 20. t. m. je praznovala XV. udarna divizija drugo obletnico ustanovitve.

Zborovanje delavcev-delegatov na I. kongresu OF. V torek dne 17. julija se je vršilo v dvorani Delavske zbornice

v Ljubljani veliko zborovanje delavcev in nameščencev, ki so prišli kot delegati na I. kongres Osvobodilne fronte iz vseh krajev Slovenije. Na zborovanju je med ostalim govorila tov. minister Vida Tomšičeva.

Volitve v Mariboru. Mestni odbor OF okrajnega mesta Maribora in okrajna volilna komisija za mesto Maribor sta sporazumno določila, da bodo volitve v Okrajno mestno skupščino v Mariboru in v narodno osvobodilne odbore vseh 6 mestnih četrti v nedeljo dne 29. julija 1945.

Poštne pošiljke v notranjem prometu. Z vzpostavitvijo prometa je omogočeno, da se prične služba poštne pošiljk v notranjem prometu na ozemlju Srbije, Vojvodine, Makedonije in Črne gore v omejeni teži do 5 kg. O pogojih, pod katerimi se bodo pošiljke sprejemale, bo mogoče dobiti pojasnila na pošti. Kmalu se bo pričela služba za poštne pošiljke v vseh ostalih pokrajinah, o čemer bo javnost pravočasno obveščena.

Orjaški načrt za razširitev avtomobilne industrije. Sovjetska vlada pripravlja izvedbo velikega načrta za povečanje industrije motornih vozil. Razširitev avtomobilskih tovarn v Moskvi, Gorkiju, v Minsku in Jaroslavu se je že pričela; v Dnjepropetrovsku, kjer je

velik jez, in v mnogih drugih mestih ZSSR pa se gradijo nove tovarne.

Ker je izdal zavezniškega pilota. Dne 17. julija se je zagovarjal pred vojaškim sodiščem mesta Maribor Leopold Vidovič, posestnik iz Vurberga, ker je izdal angleškega pilota, ki so ga bili Nemci sestrelili ter ga potem, ko ga je Vidovič izdal, ustrelili. Vojaško sodišče ga je obsodilo na smrt z ustrelnitvijo, trajno izgubo državljskih pravic in celotno zaplenbo imovine.

Osnovanje elektrostrojne zadruga v Zaječaru. V Zaječaru se je vršila skupščina odposlancev zadrug zaječarskega okraja, da bi se osnovala okrajna elektrostrojna zadruga. Vsi navzoči odposlanci so si bili edini v tem, da je osnovanje take zadruga nujno potrebno. Okrajna elektrostrojna zadruga bo imela nalogo, da izvrši elektrifikacijo vasi v zaječarskem okraju.

Uspehi mariborske vinarske zadruga. Kako važna je zadruga misel in kako velike so njene koristi, so pač najbolje doumeli vinogradniki mariborskega okrožja, saj je organiziranih nad 6000. Uspeh te zadruga zavesti se bo pokazal v letošnji jeseni, saj računajo, da bo vkletenih pri vinarski zadrugi v mariborskem okrožju nad 150.000 hl vina. Doslej so te ogromne količine »božje kapljice« polnile žepe špekulantskih tujerodnih vinskih trgovcev, ki imajo na vesti propast tisočev izmozganih slovenskih viničarjev.

Prvi športni miting v Celju

Preteklo nedeljo je FD Olimp priredil fizikturni dan na svojem igrišču v Čretu. Pokroviteljstvo nad prireditvijo sta prevzela bivši sekretar OOF tov. Gašperič in sekretarka Okrajnega odbora OF tov. Lenka.

V soboto zvečer se je vršila po celjskih ulicah štafeta, pri kateri je

štvo FD Olimpa pokazalo največ vigranosti in povezanosti.

Popoldne se je na igrišču nepričakovano pojavil minister tov. Leskovšek, katerega je sprejelo ljudstvo z navdušenim vzklikanjem. Tov. minister je v kratkem nagovoru pozdravil navzoče in jih vzpodbujal k čim večji

Minister Leskovšek med gledalci

zmagala I. ekipa Olimpa. Fizikturni dan se je v nedeljo začel z lahkootletskim tekmovanjem, katerega so se udeležili FD Olimp, Celje in Laško. Lahkootletiki so sledile tekme v odbojki, prve po štirih letih. Nastopila so tri moštva, med katerimi je mo-

aktivnosti v telesni kulturi. Pozdravnim besedam tov. Lenke je sledil pester telovadni spored, ki je prvi v Sloveniji po osvoboditvi.

Prireditve je zaključila nogometna tekma med FD Olimpom in FD Svobodo iz Ljubljane, ki se je končala z rezultatom 3 : 4 (1 : 2).

Ne smemo pozabiti ...

... da so nemški fašistični zločinci zverinsko mučili in ustrelili enega izmed najboljših borcev za lepšo bodočnost delovnega ljudstva, tovariša Slavka Šlandra.

... da so v nemških taboriščih ubijali male otroke tudi na ta način, da je SS-ovski zločinec prijel dete za nogi in ga raztrgal na dvoje.

... da so špekulanti izkoriščali »konjunkturo«, si polnili žepe in hleve ter bogateli, medtem ko je narod krvavel v borbi na življenje in smrt.

... da so se danes preoblekli zločinci v ovčjo kožo in trdijo, da so nedolžni ter da ne vedo ničesar o teh strahotah.

... da so tudi iz Celja gonili ljudi v taborišče Auschwitz, kjer so trupla od glada pomrlih Slovencev predelali v umetna gnojila.

... da so v kleti celjskega »Piskra« ljudi obešali za noge in jih pretepali do nezavesti. Umetno osveščene so nato dalje mučili.

... da so v taboriščih v Estoniji vžigali ujetnikom številke na čelo.

Zakon o delni demobilizaciji

Beograd, 18. julija. (Tanjug.) Po zmagovitem zaključku narodno osvobodilnega boja proti fašističnemu osvovajcu in na osnovi čl. 4 odloka o vrhovnem zakonodajnem in izvršnem narodnem predstavniškem telesu Jugoslavije kot začasnemu organu vrhovne narodne oblasti v Jugoslaviji je izdalo predsedništvo AVNOJ-a na osnovi predloga ministra narodne obrambe:

Zakon o demobilizaciji starejših letnikov žena in družinskih poglavarjev v jugoslovanski vojski.

Iz jugoslovanske vojske se morajo odpustiti v roku dveh mesecev po izdaji tega zakona:

Čl. 1. A) Vsi obvezniki, rojeni 1909. leta in starejši;

B) Vse žene, razen v neobhodno potrebnih primerih, v sanitetnih in drugih ustanovah;

C) Vse osebe, ki se po čl. 2 tega zakona smatrajo za edine hranitelje zadruga ali družine.

Od odradbe pod A, B, C so izvzeti poveljniki, strokovnjaki, ki so vojski neobhodno potrebni; osebe, ki želijo ostati v vojski in so ocenjene tako, da se morejo koristno uporabiti v gotovih vojnih dolžnostih. Te izjeme veljajo za moške kakor za ženske.

Čl. 2. Pod hraniteljem pod čl. 1. tega zakona se smatrajo vse vojne osebe, za katere je splošno znano, da so siromašne in ki vzdržujejo svojo zadrugo ali družino izključno s svojim osebnim zaslužkom in pri katerem ni nobenega zadrugarja ali člana družine, ki bi bil sposoben za delo in pridobivanje, niti takšen, ki uživa pokojnino ali kakšno drugo pomoč od države ali kakršen koli stalen dohodek, dovolj velik za vzdrževanje zadruga ali družine.

Za nesposobne zadrugarje ali člane družine štejejo moški člani pod dovršenim 17 letom ali preko dovršenih 55 let in ženske pod 18 in čez 45 dovršenih let.

Čl. 3. Vsem demobilizirancem bo zagotovila država:

Brezplačen prevoz po železnici in parniških, obstoječih državnih avtobusnih progah. Za njihov odhod na domove se morejo uporabiti v to svrhu tudi vojno državna vozila, kjer to dovoljujejo razmere.

Hrano za časa prevoza, onim, katerih družine so v težkem stanju ali so jim družine ali domovi uničeni, pa še za pet dni po prihodu na pristojni kraj.

Dobro obleko in obutev.

Čl. 4. Demobilizirancem se bodo izplačale vse pripadajoče vsote denarja od dne, ko so stopili v NOV ali partizanske odrede Jugoslavije, oziroma v kolikor jih doslej niso prejeli, to pa v znesku, ki bo valjal na dan njihovega odpusta. Razen tega bodo prejeli denarno nagrado oni, ki so se nahajali v NOV ali jugoslovanski armadi po sledečem redu:

a) Kdor je služil eno leto: plačo za šest mesecev;

b) Kdor je služil dve leti, plačo za eno leto;

c) kdor je služil tri leta, plačo za leto in šest mesecev;

d) kdor je služil štiri leta in več, plačo za dve leti.

Te nagrade se računajo z ozirom na plačo, ki jo je imel dotični pri odpustu.

Čl. 5. Državne oblasti so dolžne najti demobilizirancem preko svojih organov možnost zaposlitve najdalje v roku dveh mesecev od dne prihoda v bivališče, upoštevajoč izkušnje in izvedenost, ki so si jo pridobili v jugoslovanski vojski.

Poskrbeti morajo za stanovanje demobilizirancev.

Čl. 6. Državne oblasti so dolžne, da demobilizirancem iz področij, ki so trpela za časa fašistične okupacije in katerih domovi so porušeni, dajo brezplačno les za gradbo in popravilo stavbnih objektov, v kolikor z lesom ne razpolagajo sami. V predelih, kjer ni lesa, je treba staviti demobilizirancem na razpolago drug odgovarjajoči material.

Čl. 7. Državne oblasti so dolžne, da demobilizirancem, ki so služili v NOV, POJ ali JA, ki bodo za to prosili, omogočijo naselitev v predelih, predvidenih za kolonizacijo in jim dodele zemljo, poslopja in najpotrebnejši inventar. Prednost gre invalidom in onim, ki so dalj časa služili v armadi. Pri tem je treba upoštevati, da bo treba zadovoljiti tudi potrebe tistih letnikov, ki bodo še naknadno demobilizirani.

Čl. 8. Državne oblasti v pokrajinah, ki so trpele od fašistične okupacije, so dolžne omogočiti demobilizirancem, da preimejo posojila za gradnjo in postavljanje hiš v vsoti 10.000 din z rokom izplačila v 5—10 letih.

Čl. 9. Podrobnosti tega zakona bodo odredili še posebni pravilniki.

Minister narodne obrambe DFJ za izvršitev členov 1. do 4.

Vlade federalnih enot za izvršitev členov 5, 6 in 8.

Minister za kolonizacijo DFJ za izvršitev člena 7 tega zakona.

Čl. 10. Ta zakon stupa v veljavo, ko se objavi v »Službenem listu DFJ«.

Drobne vesti

Občni zbor nameščencev Okr. odbora OF Celje-mesto. Tudi nameščenci Okr. odbora OF Celje-mesto so se strnili v podružnico ESZDNJ in na občnem zboru v nedeljo izvolili svoj odbor s tovarišem Vagnerjem na čelu. Politični položaj je ob tej priliki orisal tov. Oset, dočim je tov. Zemljak, zastopnik ESZDN pri celjskem okrožju, poudaril, da je treba iztrebiti zadnje sledi štiriletnega jarma. Tov. Hriberšek, šolski sluga na mestni osnovni šoli, pa je izredno jasno in določeno obravnaval namene organizacije. — Na predlog tov. Oseta so s soglasnim odobrenjem odposlali pozdravno brzojavko tržaškemu prebivalstvu.

Skrb za našega kmeta v gornjegrajskem okraju. V zadnjem času je prejel kmetijski odsek Okrajnega odbora Gornji grad od kmetijskega odseka okrožja Celje 1100 kos, 500 vil, 1600 brusnih kamnov, 800 l bencina, ki se bo uporabil za pogon 56 bencinskih motorjev za mlačev, ter 300 l nafte. Po vsem okraju se še nahaja 95 električnih motorjev, kljub temu, da jih je okupator precej odpeljal. Za našo živinorejo pa smo prejeli 3000 kg otrobov.

Socialno skrbstvo OOF Celje je izdalo nakaznice za izplačilo pokojnin, invalidnin in podpor družinam, ki imajo svojce v vojaški službi NOV, v nemškem vojnem ujetništvu, odnosno ki so pogrešani. Repatriiranci iz koncentracijskih taborišč v Nemčiji in izseljenci, ki se vračajo iz Srbije in Hrvaške, prejemajo nakaznice za obleko, perilo in obutev, ki je na razpolago v skladišču Narodne imovine. Razen tega je socialno skrbstvo izdalo nakaznice za izplačilo predujmov uslužbencem Narodne milice. Okrožni odbor OF Celje je odobril vsoto 150.000 din za razna izplačila, ki so v skladu s socialnim skrbstvom.

Osnovanje Rdečega križa v Laškem. Laščani so se z vnemo oprijeli akcije za ustanovitev Rdečega križa. V enem tednu je bilo pridobljenih 150 članov, ki so takoj sestavili odbor. Pod vodstvom tov. Gerkmana je odbor pripravil kulturno prireditev, ki je v idejnem in materialnem oziru lepo uspela. Denarni prispevki v znesku 7.544 Din so pokazali pripravljenost laškega prebivalstva k soudeležbi človekoljubnega dela Rdečega križa.

Mladina žanje. Dne 20. t. m. zvečer se je zbrala mladina iz Čadrama k žetvi državne pšenice, katere radi pomanjkanja časa in delovnih moči kmetje niso utegnili požeti. V jasni mesečni noči se je razlegala vesela pesem mladink in mladincev pri udarniškem delu za domovino. Še pred polnočjo je bila pšenica požeta in povezana v snope.

Darovi za naše ranjence in prizadete pokrajine. Mladina celjskega okrožja vneto tekmuje pri zbiranju daril za naše ranjence in povratnike. V Dobrni priredila 22. t. m. za ranjence kulturni večer, ki je lepo uspel in ki ga je zaključila obdaritev ranjenih borcev. Pretekli teden je nabrala mladina Celja-okolica 350 kg peciva in za prebivalstvo v Bosni in Hercegovini štiri vozove živil. Mladina iz Slovenjgradca je zbrala 600 litrov borovnic in jih poslala v predelavo soka v celjsko sadjarno.

Komemoracija za ubitimi steklarji v Rogaški Slatini. Dne 22. julija so pretekla tri leta, kar so bili v »starem piskru« v Celju postreljeni mnogi delavci iz steklarne pri Sv. Križu. Ob tej priliki so jim preostali tovariši priredili na dvorišču steklarne komemoracije, katere so se udeležili domačini in okoličani v velikem številu. Uvodne

besede je spregovoril v čast pokojnim tov. Beno Jugovar, nakar je deklamirala tov. J. Ahtikova Župančičeva »Grobovi tulijo«. Govorili so še župnik tov. Štancer in okrajni sekretar iz Šmarja pri Jelšah tov. Slavo Černelič. Svojim pokojnim prijateljem je posvetil prigodno pesem tov. Albin Podjavoršek, ki jo je tudi sam občuteno recitiral, potem pa so pevci še zapeli »Vigred se povrne« — žalostinko, katero so na smrt obsojeni pred tremi leti peli — med justifikacijo.

Začetek pouka na celjskih osnovnih šolah. Prejšnji teden se je začel pouk tudi na vseh štirih osnovnih šolah v Celju. Ker sta dve šolski poslopji še nezasedeni, se zbirajo učenci in učenke v I. mestni osnovni šoli, kjer razdeljeni na razrede in oddelke pridno obnavljajo svoje znanje. Kakor drugod, so tudi tu zapustili »kulturni« Nemci veliko pustoš — otroci znajo le toliko, kolikor so se trudili z njimi doma zavedni starši. Kjer se starši za otroke niso zanimali, bi še skoraj lahko govorili o analfabetizmu. Ker razredi v navedenem šolskem poslopiju še niso bili vsi počiščeni, so rešili učenci in učenke višjih razredov problem z udarniškim delom: sami so se lotili čiščenja, ki so ga uspešno izvedli. Pouk bo trajal predvidoma do srede avgusta. Starši so zelo veseli, da imajo njih otroci zopet pouk v ljubi materinščini.

Delavci in nameščenci tekstilne tovarne Bergman v Celju so že za časa okupacije pokazali svojo povezanost z delom Osvobodilne borbe. Tudi danes vstavlja vse svoje sile v obnovo države in dvig produkcije.

Lep vzgled samoiniciative nam je podal tov. Andrej Turnšek, ki je z izpopolnitvijo doslej neuporabljivega žigerja omogočil, da se prišteje ena četrtnina barv in drugih kemikalij, ter se s tem pobarva v desetih urah 200 m več blaga. Obenem je dosegel znaten prihranek premoža (pare).

Maja je bilo izgotovljenega 5800 m blaga pri 3800 delovnih urah, junija se je produkcija zvišala že na 17.100 m izgotovljenega blaga pri 7850 delovnih urah, to je 296 odst. m več blaga in 206 odst. več delovnih ur.

Na zadnjem sestanku je delavstvo sklenilo, da bo enkrat tedensko po tri ure več delalo, da bi tako z ostalimi udarniki čim več pripomoglo k obnovi.

Udarniško delo žena v Laškem. Laško je zelo prizadeto od zračnih napadov. Vsaka hiša nosi sledove bombardiranja in eksplozij. A delovnih rok, ki bi odstranjevale ruševine, primanjkuje. Zato so žene in dekleta v Laškem na sestanku sklenile, da same podvzamejo akcijo za očiščenje glavnih predelov mesta. Pod vodstvom tov. Suhérjeve je 25 članic AFŽ očistilo park, postajo in trg. Razen tega so zbrale lepo količino starega železa in conj. S tem delom žene niso samo razbremenile drugih delovnih moči, temveč so podale tudi lep zgled udarniškega dela.

Prireditve v Rogaški Slatini. V nedeljo dne 22. t. m. so imeli mladinci iz Rogaške Slatine in Šmarja pavalno tekmo, pri kateri so zmagali Slatinčani. Proti večeru so se sprijeli v plemeniti tekmi še na zelenem polju. Rezultat 4:2 v korist Rogaške. Bil je lep športni dan. — Zvečer se je vršila v kino dvorani obširna kulturna prireditev, na kateri so se dobro izkazali vsi nastopajoči. Prvič je nastopil pod vodstvom tov. Ferlina tudi mešani pevski zbor, ki se je prav tako lepo postavil. Velika dvorana je bila natlačena in občinstvo ni štedilo s priznanjem.

Predavanje o koncentracijskih taboriščih. V četrtek dne 19. t. m. je imel predsednik društva novinarjev Slovenije, pisatelj L. Mrzel, v nabito polni dvorani kina »Metropol« predavanje o koncentracijskih taboriščih Dachau in Buchenwald. Kar predavatelj, ki je bil sam pripornik v Dachau-u, ni mogel dovolj živo opisati, so prikazale skiopitične slike. Pokazal nam je z besedo in sliko vsa grozodejstva, ki so jih nacistični zločinci izvajali v srcu Nemčije. Poslušalci so predavatelju z zanimanjem sledili.

Ustanovitev sirotišnice in dečjega doma v Celju. V zvezi z Okrožnim odborom OF Celje bo ustanovljena sirotišnica v poslopiju kapucinskega samostana in dečji dom v starem konviktu v Celju. Komisija gradbenega odseka pri Okrajnem odboru OF je v to svrhu pregledala obe zgradbi. Preureditev starega kapucinskega samostana ne zahteva večjih obnovitvenih del. Po-

V Lučah igrajo. Igralska družina iz Luč uprizarja v vseh večjih krajih Zgornje Savinjske doline tri skeče, da bi ljudstvo v predvolilni kampanji čim bolj poučilo.

Okrožni odbor Rdečega križa v Celju je prejel od Glavnega odbora RK prispevek iz pošiljke zavezniških društev RK in naših izseljencev, večinoma iz Amerike: približno 5.800 komadov razne obleke, perila, odej in obutve, ter 190 zabojev konzervirane hrane. V glavnem bodo iz te pošiljke oskrbljeni kraji, ki so bili najbolj prizadeti od okupatorja in ki so največ žrtvovali za osvobodilno borbo. Hrana je določena predvsem za dečje domove in okrepevalnico na celjskem kolodvoru, ki nudi dnevno okrepljeno vračajočim se izseljencem in internirancem. Okrožni socialni odsek izdaja posameznim okrajem nakaznice za prejem zavezniške podpore, ki jo potem dodeli Okrožni odbor OF. Vsi okraji naj zbirajo zahvalna pisma otrok in odraslih, katera bo Glavni odbor RK poslal Rdečemu križu v Ameriki.

Obsodili smo jih

Pri ljudskem sodišču v Zalcu je bila pred kratkim razprava proti znani švabofilski in protinarodni družini brivca Štirna v Petrovčah. Kako nesramno drzno so se vedli ti ljudje za časa okupacije in še po osvoboditvi, je težko opisati. Zato je prav upravičena kazen, ki so jo prejeli mati Amalija Štirna, hči Matilda in sin Franc.

Mnogokrat sem bil priča, kako se je iz Štirnovnega stanovanja sredi noči razlegala vreščeca harmonika, glasovi pijanih švabskih vojakov so se mešali med razposajeni smeh okupatorju kar preveč naklonjene matere in njej enakovredne hčerke, ki smo jo zaradi njenega domišljavega obnašanja in ponosa, da je švabska ljubica, klicali »sēhōne Matilde«. Na njenem domu so bile pijančevalne in protinarodne orgije na dnevnem redu, kar so obtoženci na razpravi sami priznali z izgovorom, češ, to je pač zaradi brivnice bilo potrebno. (Smeh v dvorani). Matilda je »zaročence« mnogo krat menjala, vselej pa je to moral biti švabski vojak.

Njihovo obnašanje po osvoboditvi je bilo še boljše. Seveda je družinskega poglavarja kot vojnega zločinca in izdajalca naša ljudska oblast takoj aretirala. Ko je prišla mimo njihovega stanovanja neka belogardistična in ustaška drhal, sta jo obsojenki prijateljsko in gostoljubno sprejeli; napojili in pogostili ter vneto pritrjevali, da bo že še drugače in da sta srečni, ker so prišli, saj jima bodo gotovo priskočili na pomoč in jima rešili njihovega očeta, ki je zaprt. Tretji obtoženec Franc Štirna pa je bil nekaj »vodja« mladine pod okupatorjem ter jo vneto teroriziral kakor tudi naše prebivalstvo in se izdajal za zaupnika zloglasne gestapo.

Za to razpravo je bilo med poslušalci živahno zanimanje in se je javilo več prič, ki so neizpodbitno ožigosale to protinarodno družino. S pritrjevanjem je sprejel narod obsodbo, ki se glasi: Štirna Amalija 10 let izgube častnih državljanskih pravic in 5 let lahkega prisilnega dela, Štirna Matilda 5 let izgube državljanskih pravic in 3 leta lahkega prisilnega dela, Štirna Franc pa 1 leto izgube državljanskih pravic in 1 leto lahkega prisilnega dela.

**Dopisujte v
„NOVO POT“**

Kulturni pregled

Kulturna dela naših partizanskih borcev v Celjskem domu

Celjsko gledališče je doživelo drugič svoj uspeh. Zborna deklamacija, Kajuhove slovenske pesmi in kantata: »Hej partizan!« našega kompozitorja Radovana Gobca je napolnila Celjski dom do zadnjega kotička.

Naše gledališče je zopet oživelo; tako zatirana slovenska beseda se je sedaj razgibala v vsej svoji moči in lepoti, zborna recitacija nam je pokazala nov način efektne, masovne, recitativne izražanja na odru.

»Na tisoče nas je umirajočih med mrličji...« v gozdovih, v strahu, v trpljenju, v borbi za sveto svobodo so se porajale besede za besedo iz naših partizanov-pesnikov in ta mogočna simfonija gozdov je na odru zopet zaživela v vsem svojem elementu.

Na odru za rešetkami... Tov. Leskovšek nam je v kratkem času združil vso bol in strašne muke s svetlim upanjem odrešenja posameznikov v mogočni izliv, katerega je krepila in vezala prestudirana inscenacija. Morda je bil konec malo utrudljiv, toda celotnemu vtisu ni prizadelo negativne note. Mladi ljudje so se izkazali v solo in zborni recitaciji in pokazali mnogo razumevanja za naše mlado gledališče.

Glavna točka večera je bila Gobčeva kantata: »Hej partizan«, katero je dirigiral skladatelj sam.

Partizanska kantata... Zopet so

vstale misli na trpljenje našega naroda; zbrani akordi so nas povedli zopet daleč tja v temne gozdove, med stisnjene gazi, za ledenimi stopinjami, kamor je stopala izmučena partizanska noža, utrujeno, počasi, a vendar odločno.

Smelo delo našega kompozitorja. Kaj naj to pomeni? Deutschland, Deutschland über alles... napetost poslušalcev narašča. Iz tiranstva, klanja, krvi in suženjstva, čuj iz tmine: »Hej partizan!« Nekje se je odluščilo, borci svobode se oglašajo: »Hej partizan!« Vzkipelo je: »Hej brigade hitite!« Najhrabrejši so se dvignili in kličejo ostale — brigade se valijo, borci svobode so neustrašeni.

Kantata se tesno povezuje v stavkih: »Prebujenje«, »Ob tabornem ognju«, »Napad«, »Žrtve« in »Vstajenje«. Prehodi med posameznimi stavki se zlivajo drug v drugega prijetno in zanimivo.

Da je kantata uspelo delo našega kompozitorja Gobca je brez dvoma, čeravno bi lahko rekli, da kratek čas ni dopustil popolno izvedbo izvajanja zbora. Solisti ter tovarišica so bili vredni pohvale, dočim bi zbor lahko bil močnejši. Pri orkestru se je opazilo, da z ljubeznijo in voljo sledi svojemu dirigentu.

Navdušeno odobravanje je dokazalo, da je zajel komponist Gobec melodije naših src in jih vlil v svoje delo, da jih da zopet nam.

Ferlež: »Tuhtal sem kot lisica in sovražil kot ujet lisjak.«

(Prizor iz »Raztrgancev«)

Foto Pelikan

Boris Gorbajev 6 Neuklonljivi

Poslušajoč to pesem, je babica Jefrosinja vzdihnila. Antonina je tiho jokala. Liza je pordela in se jezila, a potem naenkrat je tudi sama zastokala in zbežala.

Nastja je pobledela in rekla:

— Niso vse deklice takšne, so tudi drugačne.

Več ni rekla. In zopet ni mogel Taras razumeti, kaj se skriva za temi besedami, kakor že poprej ni mogel doumeti, kaj se skriva za njenim molčanjem. O čem misli, o čem molči, na kaj čaka? — Oh-ho-ho! — je vzdihnil. Treba jo je opazovati, motriti!

Ali kako naj vsepovsod vidi! Celo babica Jefrosinja je odšla neko jutro s culo ter se vrnila šele h kosilu, jezna, ves dan je pljuvala in ropotala z lonci.

— Kaj pljuvaš, kaj pljuvaš? — je vprašal Taras, ko se ni mogel več premagovati. — Kje si bila ves dopoldan?

— V cerkvi.

— In?

— Tfu.

— Se ti ni dopadlo v božjem hramu? — reče posmehljivo Taras.

— Tebi brezbožnežu je vseseno.

In tedaj se oglasi Ljonka:

— Eh, dedek, duhovnik se ji ni dopadel.

— Duhovnik, kakšen duhovnik?

— No, Nemci so postavili svojega duhovnika.

— In kje so ga našli?

— V vrtu. Kostja, kateri je v vrtu v biljardni sobi podajal krogle, je sedaj nemški duhovnik.

— Kostja, oni stari pijanec, — in duhovnik? — reče zaprepadeno Taras in pogleda ženo. Jefrosinja je molče premikala lonce na peči. Taras se razjezi.

— Tebi se Nemci posmehujejo, neumnica. Tvojemu bogu, tvoji cerkvi in tvoji veri. Moli doma, če je potrebno in ne pojdi k nemškemu duhovniku! Slišiš?

Drugič pride zvečer Antonina vsa objokana domov. Bila je v kinu. Odšla je s tovarišicami, da ne bi bila šla domov. Ta večer se je posebno bala Tarasa: mučili so jo njegovi koraki za zidom.

V kinu so prikazovali nemško vojno kroniko. Poleg pretresajočih kri-

kov fanfarnih maršev so se premikali nemški tanki po platnu, nemški topovi so streljali. Po vseh oglih dvorane so sedeli policaji v črnih uniformah in pazljivo motrili množico: bali so se demonstracij.

Ali, nihče ni zaklical, zažvižgal. Zgodilo se je nekaj drugega: Dvorana je pričela jokati. In čim glasneje so streljali topovi, tem bolešneje je tožila dvorana.

Nemci niso mogli razumeti, zakaj se ruske žene jokajo, ko je na platnu vse tako veselo in popolnoma drugače streljajo topovi kot v vojski. Oficirji so se jezili nad ruskimi ženami, a ruske žene so jokale vse glasneje in glasneje. Vsaki se je zdelo, da strelja nemški top proti njenemu možu, sinu, bratu. In vsaka je jokala za svojim. Vpiti se ni smelo — one so jokale.

Oficir z gestapa ni več zdržal, skočil je in zavreščal:

— Prenehajte s solzami, tu ni pograb! Smejte se, smejte se, ruske svinje!

Prizgali so luč v dvorani. Iz vseh oglov so se izločili policaji. Oficir je kričal, mahajoč s korobačem:

Rutarica tarna: »Ježešna, raztrganci so v vasi!«

(Prizor iz »Raztrgancev«)

Foto Pelikan

Nova številka »Slovenskega pionirja«

Pravkar je izšla tretja številka »Slovenskega pionirja« s prav pestro vsebino. Med članki naj omenimo »II. kongres ZSM«, »Titovi najmlajši«, »Pri Titu«, »Tone Tomšič«, »Naši najmlajši na Koroškem«, »Jugoslovanška armada«, »Pionirji in maršal Tito«, »Pionir Blaž«, »Komisar brigade Ratitovec«, »Kaj pomeni beseda pionir?«, »Tonček in Italijani«, »Prva preizkušnja« ljubljanskih pionirjev, »O delu naših pionirjev«, »Tržaški pionirji so se borili« itd. Literarni del lista prinaša Winklerjevo »Mladost« (pesem), Seliškarjeve Belokranjske junake« (pesem). Z verzi sta zastopana tudi Gorinšek, Strniša in drugi.

Gorinšek objavlja tudi kratek dramski prizorček v verzih »Naša zastava«. Z beletristično prozo sodeluje France Bevk z »Mlečnim zobom«, Ribičič priobčuje slikopisno šalo »Janko-kurir in fašisti« in »Boleči spomini«. V prevodu je zastopan Thompson z »Zvitorepkinjo ljubeznijo«. Za ilustrativni del lista so prispevali bogato naši ilustratorji M. Gaspari, Sedej, J. Šubic, Kumar in Vidic. List prinaša slike, ki se nanašajo na drugi kongres, križanko, pionirski časopis in drugo.

Ta bogata mladinska revija stane 5 din. Uprava je zdaj v Frančiškanski ulici 6, soba 10.

Ohranite arhive in knjižnice!

Kljub večkratnim pozivom, naročilom, navodilom in opominom po dnevnikih, okrožnicah in osebnih razgovorih odgovorni činitelji še vedno ne polagajo potrebne pažnje za ohranjanje in zavarovanje arhivov in knjižnic, pa naj bodo to last nekdanjih državnih in samoupravnih uradov, raznih društev ali zasebnikov itd., ali pa last nekdanjih okupatorjevih ali domobranskih vojaških in civilnih oblasti.

Ker je vsako uničevanje tega gradiva, pa naj bo namerno zažiganje ali dobromislečno oddajanje tega materiala kot star papir v predelavo v papirnice brez predhodnega pregleda in odobrenja podpisane Znanstvenega inštituta pri predsedstvu SNOS-a najstrožje prepovedano z odlokom predsedstva SNOS-a z dne 27. januarja 1945 (ponovno objavljeno v Slovenskem poročevalcu 15. maja 1945). Opozorjamo ponovno na tč. 4 omenjenega odloka, ki predvideva kolektivno kazensko in disciplinsko odgovornost odborov naše ljudske

oblasti pri kršitvi omenjenega odloka.

Zato ponovno opozarjamo, da bomo odslej vsak primer uničevanja arhivalij, knjižnic in sličnega materiala, naj bo pisan z roko ali s strojem ali razmnoževan s ciklostilom ali tiskan v tiskarni, naj bodo lepaki, letaki, brošure, revije ali knjige, pisane v slovenskem, srbohrvaškem, italijanskem, nemškem ali madžarskem jeziku, naj bodo okupatorjeva ali domobranskega izvora ali last bivših samoupravnih ali državnih uradov občin, sodišč, glavarstev itd.) ali društev in družb, zasledovali na podlagi omenjenega odloka in v primeru, da ne najdemo individualnega krivca, postavili na odgovornost oni odbor naše oblasti, pod čigar kompetenco pripada varstvo uničenega zgodovinsko in kulturno važnega gradiva. Vse Krajevne, Okrajne in Okrožne NOO in odbore OF naprošamo, da o ukrepih za izpolnitev te okrožnice poročajo Znanstvenemu inštitutu pri Predsedstvu SNOS-a.

— Smejte se! Da, smejte se svinje, svinje!

In žene so naprej jokale...

— Kaj, ti se nisi smejala? — se bolno posmehne Taras, poslušajoč Antoninino pripovedovanje. Če si že šla v nemški kino — potem se smej! A s svojimi solzami sedi doma! Ali ne vidiš, da se Nemci posmehujejo tvojim solzam!

Oni se vsemu posmehujejo — Jefrosinjini veri in Antonini bolesti in mladosti Lize-Luže, in njenim kodrcem; oni vse teptajo, oni bodo pogazili tudi Nastjo, ako je ne bomo ščitili, tudi Ljonko in malo Marijko, — pogazivši dušo s petami svojih podkovanih škornjev in minilo bo... Kako bi jih ščitili, kako bi jih ščitili?

Vsakdo misli, kako je treba rešiti svoje življenje, a potrebno je misliti, kako bi se rešila duša.

Vsakdo misli, kako bi si rešil svoje življenje, a potrebno je misliti, kako naj se reši duša...

Taras se je »reševal« v svojem domu. On je, kakor že preje, ves dan sedel doma, za zaprtimi vratmi. Kaj se je godilo v mestu, o tem ni vedel ničesar.

Dapisujemo

Pri nas se tudi politično izobražujemo

Pri nas v Trbovljah imamo že dalj časa pedagoški tečaj. Prav pridno se pripravljamo za svoj bodoči učiteljski poklic, a pri tem ne pozabljamo na svojo važno dolžnost, da se tudi politično izobražujemo.

Danes nas je že popoldne tov. Milica opozorila, da se zvečer dobimo pri radiu, kajti na programu je zgodovinska ura OF. Tovariši in tovarišice so prišle od vseh strani našega labirinta in v nekaj minutah smo že vsi napeto vlekli na ušesa, kar je predaval tov. dr. France Škerlj. Toda te večne motnje, tudi danes jih ni manjkalo. Prav vsega nismo mogli razumeti, zato smo na predlog neke tovarišice vzeli v roke časopis in skupno prečitali članek tov. Fajfarja, ki govori o 9 temeljnih točkah OF. Razvila se je živahna debata. Največ govora je bilo pač o Primorski in Koroški. Kaj misli ta, kaj misli oni. Vsi smo pač bili mnenja, da se bo to vprašanje ugodno rešilo, saj za to nam je porok ljudstvo onstran začasnih meja, ki je tako dobro politično zgrajeno in pripravljeno braniti svoje pravice. Zaupamo pa tudi v naše modro vodstvo z maršalom Titom na čelu in našo bratsko rusko državo. Zato je dolžnost nas vseh, da z udarniškim delom pripomoremo, da bomo dosegli to, o čemer smo sanjali vsa ta leta: o združitvi vseh Slovencev.

Košir Zinka

Prekopa tekmuje v delu

Prekopa v vranskem okraju je bila že pod okupacijo ena izmed tistih vasi, ki so tekmovali v medsebojnem delu za partizane. Pa tudi danes se vaščani zavedajo velikih dolžnosti pri obnovitvenem delu.

Zetev je bila letos plodonosna. Sporazumno so določili najprimernejši dan za mlačen in sklenili, da bodo zaradi pomanjkanja delovnih moči drug drugemu pomagali. Odvišni krompir bodo Prekopljani prodali okrajnemu kmetijskemu odseku, da

ga bo pravično razdelil med prebivalstvo. Tisti gospodarji, ki imajo vprežno živino, bodo pripeljali iz državnega gozda drva za vso vas. Pogovorili so se, da bodo na vsake 4 kubne metre enega odstopili oblasti. Mesar jim je preveč odtrgoval, enkrat celo 45 kg od prodane živine. Zato so predlagali okrajnemu odboru, da pošlje svojega zastopnika, ki bo navzoč pri prodaji in nakupu živine in bo strogo pazil, da ne bi izkoriščevalna roka segla po njihovi imovini. Vas ima 250 prebivalcev, kar je premalo za lastni narodni odbor. Zato so poslali svoje delegate v sosednje vasi s predlogom, da se njihove vasi združijo, da skupno primejo vajeti v roke. Na tem sestanku so bile preraševali kandidate za svoj narodni odbor.

Prišla sem s I. kongresa OF

Kot delegatka Krajevnega odbora OF Dobovec sem 15. julija šla na I. kongres OF v Ljubljano. Iz vseh predelov Slovenije kakor tudi ostale Jugoslavije se je v Tivoliju zbrala velikanska množica ljudi. Tribuna je bila okrašena z žitnimi snopi, pred njo pa so mogočno plapolali prapori iz vseh krajev Jugoslavije, tako s Primorske, Koroške kakor tudi z našega juga, se lesketali v soncu in se simbolično stikali, tako kot si podajamo roke v skupni ljubezni vsi jugoslovanski bratje.

Referate govornikov smo sprejeli z navdušenjem in aplavzom ter s tem pokazali, da smo vsako, globoko v srce segajočo besedo res z zavestjo sprejeli in obenem obljubili, delati in se boriti za skupni dobrobit naroda.

Ta veličastni in nepozabni kongres bo prav gotovo ostal v spominu vseh nas, ki smo bili na kongresu zastopani. Ti dnevi so bili najsrečnejši trenutki v mojem življenju, ko smo skupno manifestirali medsebojno bratsko ljubezen in zagotovili našim bratom onkraj začasnih meja svojo pomoč.

Sedaj, ko smo se vrnili domov, smo takoj pristopili k delu, da uresničimo velikopotezni načrt, ki smo si ga na tem kongresu zadali.

Busič Milena

Popravili smo si most

V krajevnem odboru Sv. Jožef smo imeli zborovanje. Sklenili smo, da bomo s skupnim delom popravili po nedavni nevihti razrite ceste. Prav tako smo se tudi zmenili, da bomo z udarniškim delom popravili leseni most čez Voglajno, ki ga je bomba svojčas malone porušila. V soboto popoldne smo most s prostovoljnimi udarniškim delom popravili, tako da je sedaj zopet prehodan. Priznanje in zahvala za izvršeno delo gre vsem onim številnim, ki so se delu z veseljem odzvali. Ti naj tudi služijo kot vzgled vsem onim, ki bi se bili sicer lahko odzvali, pa so raje ostali doma.

Četina

Tako ne gre!

Pred kratkim sem stopil v trgovino Franc Kolbezen v Celju, da si kupim blago za obleko. Imeli so še prav pičlo in še to večinoma švabsko založo. Izbrati sem si moral suktnjo, ki je bila vojnega izdelka.

Po odmeri blaga mi je začel pisati račun: 3.10 m po 517.60 din znese 1.604.50 din. Bajna številka me je seveda začudila; povprašal sem, na kakšni podlagi danes ocenjuje blago. Povedal mi je, da po odloku ministrstva, ki je določilo, da se vse blago plačuje po cenah, ki so bile leta 1939 plus 30 odst. Dejal sem mu, da tako blago leta 1939 nikakor ni stalo 390 din. Razložil mi je, da prodajajo blago, ki so ga nabavili za časa okupacije, po ceni, ki so jo plačali plus 30 odst. in sicer tako, da zaračunamo 1 RM z 20 din DFJ.

Tudi pri tvrdki Mislej sem plačal za najslabšo srajco 76 din.

Ali ne diši to po špekulaciji?

Volitve

za okraj CELJE-mesto in okraj SLOVENJGRADec bodo dne 5. avgusta 1945

Volitve za okraj TRBOVLJE in okraj VRANSKO so prestavljene na nedeljo 5. avgusta 1945

Moralno pravico kakor koli soodločati v našem javnem življenju so izubile vse tiste politične grupacije, ki se niso udeležile enotnega narodno osvobodilnega gibanja Osvobodilne fronte. (Boris Kidrič)

Naša mladina - na morje!

Nedavno je okrožni odsek za socialno skrbstvo, oddelek za zaščito mladine, odposlal iz Zagorja in Hrastnika 100 partizanskih in rudarskih otrok na morje, 30 pa na Gorenjsko v počitniške kolonije. Otroci bodo prejeli brezplačno hrano in stanovanje.

Pretekli petek se je vrnilo v Celje iz raznih taborišč 100 otrok, ki so večinoma sirote brez staršev. Okrepili so jih z raznimi priboljški ter jih nato oddali v otroška zavetišča.

Tudi otrokom priprtih narodnih nasprotnikov posveča oddelek za zaščito mladine vso skrb. Te otroke so oddali v razna zavetišča, kjer imajo dovoljno hrano, učitelje in vzgojiteljico. Teh otrok je 178.

V kratkem bo v Celju otvoreno novo otroško zavetišče, kjer bo prostora za 200 otrok.

Skupno sodelovanje na temelju polne enakopravnosti, borba proti vsemu, kar je profašistično in protidemokratsko in povezanje z resničnimi demokratičnimi silami na svetu, so nas privedli do narodne svobode in narodne demokracije in pokazali pot, po kateri mora stopati mladina v bodočnost. (Iz Resolucije kongresa balkanske mladine.)

Celjsko delavstvo je izvolilo krajevni strokovni svet

V sredo 25. julija so posamezne podružnice odposlale svoje zastopnike, da izvolijo svoj krajevni strokovni svet. Po referatu tov. Svetka, ki je pojasnil, kje in kako se morajo delavci udeleževati, so se zastopniki oglašili k diskusiji.

Izvoljen je bil po en delegat posameznih podružnic, dočim jih imajo tovarna Vesten, cinkarna in železničarji po več. Iz plenuma so izvolili Izvršni odbor, v katerem so: predsednik Svetek Andrej (Vesten), podpredsednik Lešek Simon (cinkarna), tajnik Veber Štefka (Vesten), blagajnik Urbančič Adolf (cinkarna), ekonom Horvat Ela (pošta) in odborniki: Hočevar Janko, Velnar Jelka, Gerbin Ignac, Kunej Franc. V finančni odbor pa so bili poklicani tov. Vagner Janez, Gerl Franc in Draksler Jaka.

V vsako hišo NOVO POT

A mesto ga je zapovedujoče vleklo, klicalo, mučilo: videl si me v slavi, poglej, sedaj sem na križu razpeto. Dotakni se mojih ran, Taras. Deli z menoj trpljenje. Ni mogel več sedeti za ključavnico, vzletel je palico in odšel.

In pred njim se je pokazalo mesto na gričkah, ki ne sliči nobenemu drugemu na svetu, toda takšno, kakršno je bilo vedno: strehe in dimniki, strehe in dimniki; iste so ulice, katere se spuščajo iz periferije v središče, iste one hiše pod železjem in nežgano opeko; isto cvetje v mestnem parku, in prav tako, v določenem času, bo vzletelo s topola veselo in lahko listje, lebdelo nad ulicami in padali na strehe. Kakor topel, rožnat sneg. — Vse, kakor je bilo! — bridko strese Taras z glavo.

— Vse, kakor je bilo!

A domačin v mestu — Nemeč!

Ogorčen in presunjen je šel Taras po mestu. »Kakšni so to ljudje? Kakšni so to ljudje?« je jezno mislil in šele sedaj opazil, da ni na ulicah ljudi. Pusto je in tiho. Tako mirno, kot da ne bi bil v mestu, temveč na pokopališču. Kakor, da bi bili mestu iz-

trgali jezik in sedaj ne more kričati, niti peti, niti se smejeti, temveč samo tiho ječati, kakor gluho nemi, kateremu je hudo, ker je nem.

Nekakšne sence se premikajo ob plotovih, hitro prekoračijo križišča in se skrijejo v hišnih vratih. Nekje tam, za zaprtimi vratmi se razvija življenje, a niti glasno govorenje, niti petje, niti jok ne prodira skozi razpoke. Še celo dim iz peči — je slab in bled; morda zato, ker ni česa nalagati, morda zato, ker ni česa kuhati. Dim se dviga v nebo, izginja hitro in boječe.

Mimo Tarasa hiti nekoliko znancev: on jih kdo ve zakaj, šepetaje nagovori, kakor da bi tudi že nanj vplivala škripava, mračna tišina ulic, — tudi on je že šepetaje govoril v svojem rojstnem mestu, — oni ga niso čuli in se niso ozrli. Pri ljudeh se je pojavilo čudno kretanje vratu, tega še ni nikoli bilo: hitro, preplašeno, brez navade, se ozirati. Ljudje so se bali srečanja.

Pri pogorišču mestnega gledališča se je srečal Taras lice v lice z doktorjem Fišmanom, kateri je zdravil vse njegove otroke in vnuke. Taras se je

po svoji navadi odkril, da bi, kakor vedno, pozdravil, a na rokavu doktorja Fišmana je zagledal rumen trak s črno šesterokrako zvezdo — znak za žide. Prikloni se globoko, globoko, kakor se nikoli ni priklanjal.

Ta poklon je zbežal doktorja. Umaknil se je v stran, ter se načisto zakril z rokama. Molče je stal Taras pred njim.

— Vi ste se meni... priklonili? — je vprašal nazadnje doktor šepetaje.

— Vam, Aron Davidovič — je odgovoril Taras. — Vam, in vašim tečgobam.

— A... da... da... — je vznemirjeno zamrmral Fišman. — Dober dan... Moje spoštovanje... Kako živite? Jaz pa tako, dobro... — Ali nekaj ga nenadoma stisne v grlu, odmahne z roko in vzklikne: — Hvala vam, človek! — in je zbežal, ne da bi se ozrl.

Taras je dolgo gledal za njim. Na osamelih ulicah so se dolgo videla doktorjeva zgrbana pleča, a naokoli, kakor vedno: strehe in dimniki, strehe in dimniki; iste so one hiše pod železjem in nežgano opeko; iste so ulice, ki se spuščajo iz periferije v sre-

dišče, isto cvetje v mestnem parku. In prav tako, kakor vedno, ob določenem času vzleti s topola veselo in lahko listje, lebdi nad ulicami in pada na hiše, kakor sneg.

Kam še greš, Taras? Kaj boš še pogledal? Kaj nisi dosti videl! Ali šel je in šel po mrtvih, raztegnjenih ulicah mesta, iz katerega so iztrgali veselo, živo dušo. Iztrgali in poteptali. In ni je, ničesar ni, — mesto gluho nemi in beračev.

Samo Taras hodi in močni udarec njegove palice ob kamenje pločnika budi in kliče spomine. Ti se kakor odjek z vseh strani zgrinjajo okoli njega, od vsakega kamena, od vsake hiše, od vsakega križišča. Tu se je rodil. Tu se je oženil. Tu je ostarel. Nekdaj so imeli tu na trgu plamteča zborovanja. Klim je govoril, mahajoč z roko. Parhomenko je odtod odšel v nesmrtnost. Komsomolci so peli »Lokomotivo« in gradili lokomotive. Dan in noč je lebdel nad mestom veseli zvok železja in pesem izza reke in otroški smeh iz parka. Sedaj je vse utihnilo: udušili so pesem, ustrelili so smeh. Spomini — to je edino živo, kar je ostalo tu.

